

Udskriftsdato: 10. januar 2026

VEJ nr 9364 af 06/04/2022 (Historisk)

Kompetencepåbud om plan for sikkerhed og sundhed

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejdstilsynet, j.nr. 20195000428

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 10036 af 30/09/2022

Kompetencepåbud om plan for sikkerhed og sundhed

AT-vejledning 25.1

April 2022

1. Om vejledningen

1.1. Hvad indeholder vejledningen?

Denne vejledning beskriver de vigtigste pligter, du som bygherre skal leve op til for at løse et kompetencepåbud om plan for sikkerhed og sundhed (PSS). Desuden får du vejledning om, hvad du kan gøre for at leve op til pligterne. Vejledningen bygger på de regler, der er på området. Reglerne fremgår af bekendtgørelse om kompetencepåbud. Reglerne om PSS findes i bekendtgørelse om bygherrens pligter, og de er nærmere forklaret i AT-vejledning 25.6 om plan for sikkerhed og sundhed.

Bemærk, at en AT-vejledning ikke nødvendigvis er dækkende for alle de arbejdsmiljøregler, der findes på området. Det kan derfor være nødvendigt at orientere sig i de bagvedliggende bekendtgørelser og andre AT-vejledninger.

1.2. Hvem er vejledningen relevant for?

Målgruppen for denne vejledning er først og fremmest bygherrer, som vil vide, hvad et kompetencepåbud er, og hvordan det skal efterkommes, når det gives i forbindelse med et påbud om at løse et problem med manglende eller væsentlige mangler ved PSS. I praksis vil målgruppen også være ansatte i bygherreorganisationen samt andre relevante virksomheder og ansatte fx arbejdsmiljøkoordinatorer og bygherrerådgivere.

2. Hvad er et kompetencepåbud om PSS?

En bygherre får et kompetencepåbud, når bygherren samtidig har fået påbud om manglende eller væsentlige mangler ved PSS. Kompetencepåbuddet skal sikre, at bygherren bliver i stand til at udarbejde, ajourføre og anvende PSS til at forebygge arbejdsmiljøproblemer på bygge- og anlægspladsen.

Kompetencepåbuddet giver bygherren mulighed for at vælge mellem forskellige kompetencer, som skal gøre vedkommende i stand til at efterleve arbejdsmiljølovgivningens krav om udarbejdelse og ajourføring af PSS.

Når en bygherre får et kompetencepåbud, skal vedkommende inden 4 uger vælge 1 ud af følgende 3 muligheder for at opfylde kompetencepåbuddet:

- At opbygge og anvende egne kompetencer i virksomheden, se kapitel 3.
- At anvende en intern, autoriseret rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet, se kapitel 4.
- At anvende en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet, se kapitel 5.

2.1 Hvornår får en bygherre et kompetencepåbud om PSS?

En bygherre får et kompetencepåbud, når denne samtidig får et strakspåbud eller påbud med frist om at udarbejde en skriftlig PSS, eller når PSS har væsentlige mangler.

Bygherren skal udarbejde en skriftlig PSS allerede i forbindelse med projekteringen af bygningen eller anlægget, men han/hun får kun et kompetencepåbud, hvis manglerne er konstateret i byggefasen.

Vigtigste paragraffer:

Bekendtgørelse om kompetencepåbud: § 1, § 3, § 5 og § 41

3. Du kan som bygherre vælge at opbygge og anvende egne kompetencer i virksomheden

Hvis du vælger at opbygge og anvende egne kompetencer i virksomheden, har du den fordel, at kompetencerne forbliver i virksomheden, når du har efterkommet kompetencepåbuddet. Det giver dig og din virksomhed mulighed for at bruge de erhvervede kompetencer til at styrke arbejdet med at udarbejde og ajourføre PSS og i den forbindelse styrke planlægningen og koordineringen på bygge- og anlægsprojektet i forhold til sikkerhed og sundhed.

3.1. Lav en plan for at opbygge og anvende kompetencer

Når du som bygherre vælger at opbygge og anvende virksomhedens egne kompetencer, skal du lave en plan for dette, som indebærer, at du opbygger og anvender kompetencer til at

- 1) finde ud af, hvor problemet eller problemerne forekommer
- 2) vurdere og prioritere mellem de fundne problemer
- 3) finde brugbare løsninger
- 4) implementere løsninger på det eller de konkrete problemer
- 5) vurdere, om løsningerne har haft den ønskede effekt
- 6) kunne forebygge lignende problemer fremover.

Planen skal medvirke til at forebygge, at der opstår de samme eller tilsvarende problemer med PSS og de arbejdsmiljøproblemer på bygge- og anlægspladsen, som påbuddet om PSS vedrører.

Det er Arbejdstilsynet, der skal godkende planen for at opbygge og anvende egne kompetencer, som du skal oplyse os om i vores digitale selvbetjeningsløsning ADVI **senest 4 uger** efter, at du har modtaget kompetencepåbuddet.

Danske bygherrer, som ikke har et CVR-nummer, og udenlandske bygherrer skal melde oplysningerne tilbage til Arbejdstilsynet i skemaer, som findes på at.dk/kompetencepaabud. Skemaerne skal være forsynet med bygherrens underskrift.

3.2. Sådan kan du opfylde kravene til de nye kompetencer

Den mest hensigtsmæssige metode til at opbygge og anvende kompetencer i din virksomhed afhænger af:

- Organisationen i din virksomhed
- Typen af bygge- og anlægsprojekt

- De konkrete arbejdsmiljøproblemer på bygge- og anlægspladsen
- Om kompetencepåbuddet vedrører manglende eller mangelfuld PSS.

Undersøg hvordan andre bygherrer gør

Det kan være en god idé, at du undersøger, hvordan andre bygherrer arbejder systematisk med udarbejdelse og ajourføring af PSS, når der projekteres. Hvordan sikrer de fx samarbejdet med deres projekterende, så projektmaterialet gør det muligt at gennemføre bygge- og anlægsprojektet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Det kan også være relevant, at du sætter dig ind i, hvordan andre bygherrer løbende bruger arbejdet med PSS, som omdrejningspunkt for arbejdsmiljøkoordineringen og den løbende planlægning, så arbejdet på byggepladsen kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Det kan ligeledes være relevant at overveje, hvordan kompetencerne kan opbygges, så du kan inddrage redskaber og aktiviteter, der kan understøtte arbejdsmiljøkoordinatorens virke samt samarbejdet med virksomhederne og deres arbejdsmiljøorganisation (AMO) på byggepladsen, så arbejdsmiljøproblemer forebygges.

Du kan fx ofte finde eksempler i vejledningsmateriale fra Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg (BFA-BA.dk), vejledningsmateriale fra Arbejdstilsynet eller fra forskningsprojekter fx fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA).

Du kan på at.dk/kompetencepaebud se et eksempel på, hvordan du kan opfylde kravene til de nye kompetencer. Dette er til inspiration. Arbejdstilsynet vurderer konkret, om vi kan acceptere dit forslag til plan for at opbygge og anvende kompetencer ud fra de påbud, der var årsag til kompetencepåbuddet, samt de aktiviteter og handlinger, der fremgår af planen.

Eksempler på opbygning og brug af interne kompetencer

De nye, interne kompetencer kan være knyttet til udvalgte personer i din virksomhed, eller de kan komme til ved at ansætte nye medarbejdere. De nye kompetencer kan også være i form af nye procesbeskrivelser og arbejdsmetoder i virksomheden. Det kan fx være procesbeskrivelser og arbejdsmetoder, der sikrer, at arbejdsmiljøkoordinatoren fra starten af projekteringen og løbende i hele projekteringsforløbet arbejder med at udarbejde PSS og sikre nødvendig ajourføring i byggeperioden.

De nye, interne kompetencer kan også komme fra en anden afdeling. Er du fx en stor professionel bygherre med flere afdelinger eller flere produktionsenheder, kan du løse et kompetencepåbud ved at overføre viden og kompetencer fra én afdeling/produktionsenhed til en anden. Det kan fx være fra en renoveringsafdeling til en afdeling for nybyggeri, hvis der her er særlige kompetencer i forhold til arbejdsmiljøforebyggelsen i bygge- og anlægsprojekterne og arbejdet med PSS.

3.3. Beskriv din plan for at opbygge og anvende kompetencer i ADVI

Når du som bygherre har lavet en plan for at opbygge og anvende kompetencer, skal du beskrive planen for os ved at besvare spørgsmålene i vores digitale selvbetjeningsløsning ADVI.

Du skal bruge dette link til ADVI og være opmærksom på, at du får brug for din offentlige digitale signatur for at kunne sende planen.

Danske bygherrer, som ikke har et CVR-nummer, og udenlandske bygherrer skal melde oplysningerne tilbage til Arbejdstilsynet i skemaer, som findes på at.dk/kompetencepaabud. Skemaerne skal være forsynet med bygherrens underskrift.

Oplysningerne i din plan for at opbygge og anvende kompetencer skal være så konkrete som muligt, fordi planen er Arbejdstilsynets grundlag for at vurdere, om de rette kompetencer er til stede til at løse og forebygge arbejdsmiljøproblemerne med den nødvendige kvalitet. Det er Arbejdstilsynet, som skal godkende planen på baggrund af en konkret vurdering af indholdet i planen.

Eksempel på plan til efterkommelse af kompetencepåbud om manglende eller væsentlige mangler ved PSS

Du kan på at.dk/kompetencepaabud se et eksempel på, hvordan en plan for at opbygge og anvende kompetencer i virksomheden kan se ud, hvis du har fået et påbud om væsentlige mangler ved PSS med udgangspunkt i farlige udvendige adgangsveje på bygge- og anlægspladsen med et tilknyttet kompetencepåbud.

Eksemplet på, hvordan rubrikkerne kan udfyldes i ADVI, er til inspiration. Det er ikke sikkert, at eksemplet kan overføres til den situation, som har givet dig et kompetencepåbud, og at du derfor ville kunne få godkendt en lignende plan.

Det er derfor vigtigt, at du udarbejder din plan med udgangspunkt i den helt konkrete situation, som har givet dig et kompetencepåbud om mangelfuld PSS.

I ADVI skal du svare på følgende spørgsmål om din plan for at opbygge og anvende kompetencer:

- Hvordan vil I opnå kompetencer til at finde ud af (kortlægge), hvor problemet eller problemerne opstår, og hvordan vil I bruge de nye kompetencer?
- Hvordan vil I opnå kompetencer til at vurdere de problemer, I har fundet, og prioritere mellem dem, og hvordan vil I bruge de nye kompetencer?
- Hvordan vil I opnå kompetencer til at finde brugbare løsninger? Og hvordan vil I opnå kompetencer til at bruge løsningerne? Hvordan vil I sørge for, at løsningerne bliver sat i værk i jeres virksomhed?
- Hvordan vil I opnå kompetencer til at vurdere, om løsningerne har virket efter hensigten, og hvordan vil I bruge de nye kompetencer?
- Hvordan vil I bruge jeres nye viden og kompetencer til at forebygge lignende problemer fremover?

Desuden skal du oplyse følgende:

- Hvem har ansvaret for planen?
- Hvem står for at udføre planen?
- Hvem skal deltage i planen?
- Hvordan fastlægger I, at de nye kompetencer bliver vedligeholdt, og sikrer, at de bliver forankret i det videre arbejdsmiljøarbejde?

- Hvordan planlægger I at understøtte arbejdsmiljøkoordinatorens arbejde samt samarbejdet med virksomhederne og deres arbejdsmiljøorganisation?

3.4. Processen efter du har sendt din plan til Arbejdstilsynet

Når Arbejdstilsynet har modtaget din plan for at opbygge og anvende kompetencer i ADVI, tager vi stilling til, om vi kan acceptere den eller ej. Det sker på baggrund af en konkret vurdering af den situation, der har givet dig et kompetencepåbud, og de aktiviteter og handlinger, der indgår i din plan.

Hvis vi kan acceptere planen, får du en bekræftelse på, at du kan løse kompetencepåbuddet med de aktiviteter og handlinger, du har beskrevet i planen. Derefter skal du gå i gang med at udføre den.

Hvis vi ikke kan acceptere din plan, skal du anvende en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet. Den aftale, du indgår med en sådan, skal du sende til Arbejdstilsynet via ADVI senest **4 uger** efter, at vi har afslået din plan.

Du kan se en liste over de autoriserede rådgivningsvirksomheder på arbejdsmiljøområdet på at.dk/raadgi-vere. Du skal vælge en autoriseret rådgivningsvirksomhed inden for det fysiske område.

3.5. Gør planen tilgængelig

Du skal som bygherre sikre, at plan for at opbygge og anvende kompetencer er tilgængelig for alle beskæftigede på byggepladsen og for Arbejdstilsynet i hele byggeperioden. Det kan være i digital form eller i fysisk form, fx i mapper eller på opslagstavler.

3.6. Giv Arbejdstilsynet besked om udskiftning af kompetencer

Du skal give Arbejdstilsynet besked gennem vores digitale selvbetjeningsløsning ADVI, hvis du, mens kompetencepåbuddet løber, udskifter interne kompetencer, der er beskrevet i planen for at opbygge og anvende kompetencer. Det kan fx være ved jobskifte, omstruktureringer eller barsel. Arbejdstilsynet vil derefter vurdere, om de nødvendige kompetencer fortsat er til stede i din virksomhed.

Udenlandske bygherrer og danske bygherrer, som ikke har et CVR-nummer, skal give Arbejdstilsynet besked via skemaer, som findes på at.dk. Skemaerne skal være forsynet med bygherrens underskrift.

3.7. Klagevejledning

Du kan som bygherre klage til Arbejdsmiljøklagenævnet over kompetencepåbuddet. Du kan også klage over påbuddet eller strakspåbuddet om manglende eller væsentlige mangler ved PSS, som udløste kompetencepåbuddet. Du kan se fristerne for at klage i påbuddene.

Du kan derimod ikke klage til Arbejdsmiljøklagenævnet over Arbejdstilsynets accept eller manglende accept af din plan for at opbygge og anvende kompetencer. Det skyldes, at det ikke er en afgørelse, vi giver, men en procesledende beslutning.

Du kan klage til Beskæftigelsesministeriet over Arbejdstilsynets myndighedsudøvelse.

Vigtigste paragraffer:

Bekendtgørelse om kompetencepåbud: § 6, § 9, § 10, § 11, stk. 1, § 12, § 13, stk. 3 og § 57

4. Du kan som bygherre vælge at anvende en intern, autoriseret rådgivningsvirksomhed

Du kan vælge at bruge denne løsning, når påbuddet skal løses, hvis din virksomhed er autoriseret som rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet på det fysiske område.

Fordelen ved denne løsning er, at den interne, autoriserede rådgivningsvirksomhed allerede har kendskab til virksomhedens organisation og funktion som bygherre. Der er desuden den fordel, at den erfaring og viden, som rådgivningsvirksomheden opbygger i forbindelse med at efterkomme kompetencepåbuddet, bliver i virksomheden, også efter påbuddene er efterkommet. Det kan styrke dit forebyggende arbejdsmiljøarbejde.

Opgaven for den interne, autoriserede rådgivningsvirksomhed

Den interne, autoriserede rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet skal komme med forslag til konkrete initiativer til, hvordan du som bygherre kan sikre, at der ikke opstår de samme eller tilsvarende problemer med PSS og de arbejdsmiljøproblemer på bygge- og anlægspladsen, som påbuddet om PSS vedrører.

Som en del af rådgivningen vil det være relevant at inddrage redskaber og aktiviteter, der kan understøtte arbejdsmiljøkoordinatorens virke og samarbejdet med virksomhederne og deres arbejdsmiljøorganisation (AMO) på byggepladsen, så arbejdsmiljøproblemer forebygges.

4.1. Giv Arbejdstilsynet besked om dit valg af rådgivningsvirksomhed

Du skal som bygherre give os besked om, at du anvender den interne, autoriserede rådgivningsvirksomhed. Det skal du gøre via ADVI **senest 4 uger** efter, at du har modtaget kompetencepåbuddet.

Du skal sikre, at den interne rådgivningsvirksomhed er autoriseret inden for det fysiske område.

4.2. Sørg for en redegørelse fra den interne, autoriserede rådgivningsvirksomhed

Du skal som bygherre sørge for, at den interne, autoriserede rådgivningsvirksomhed udarbejder en redegørelse til dig, som beskriver:

- Hvordan kompetencepåbuddet er efterkommet i forhold til påbuddet om manglende eller væsentlige mangler ved PSS.
- Hvilke initiativer du har taget for at forebygge, at tilsvarende arbejdsmiljøproblemer opstår igen.

Du skal sikre, at redegørelsen er tilgængelig for alle beskæftigede på bygge- og anlægspladsen samt for Arbejdstilsynet i hele byggeperioden.

Hvis vi beder om det, skal du kunne dokumentere, at den interne, autoriserede rådgivningsvirksomhed har bekræftet, at alle påbuddene er efterkommet.

Vigtigste paragraffer:

Bekendtgørelse om kompetencepåbud: § 16, § 21, § 48, § 55 og § 56, stk. 3

5. Du kan som bygherre vælge at anvende en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed

Du kan som bygherre beslutte at anvende en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet, som er autoriseret på det fysiske område.

Fordelen ved denne løsning er, at du som bygherre kan vælge en autoriseret rådgivningsvirksomhed, der har særlige erfaringer med at rådgive bygherrer i forbindelse med påbud om manglende eller væsentlige mangler ved PSS.

Brugen af en ekstern rådgivningsvirksomhed er ikke til hinder for, at virksomheden sideløbende med rådgivningsprocessen tilrettelægger et forløb, hvor I får udviklet jeres kompetencer.

Opgaven for den eksterne, autoriserede rådgivningsvirksomhed

Den eksterne, autoriserede rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet skal komme med forslag til, hvordan du som bygherre kan sikre, at der ikke opstår de samme eller tilsvarende problemer med PSS og de arbejdsmiljøproblemer på bygge- og anlægspladsen, som påbuddet om PSS vedrører.

Som en del af rådgivningen vil det være relevant at inddrage redskaber og aktiviteter, der kan understøtte arbejdsmiljøkoordinatorens virke og samarbejdet med virksomhederne og deres arbejdsmiljøorganisation (AMO) på byggepladsen, så arbejdsmiljøproblemer forebygges.

5.1. Indgå aftale med en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed

Hvis du som bygherre vælger at indgå en aftale med en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet, skal aftalen være skriftlig.

Det skal indgå i aftalen, at rådgivningsvirksomheden skal udarbejde en redegørelse, der beskriver, hvordan påbuddene er efterkommet, samt de initiativer der er taget for at forebygge, at lignende problemer i forhold til bygge- og anlægsprojektet opstår igen.

Du kan se en liste over de autoriserede rådgivningsvirksomheder på arbejdsmiljøområdet på at.dk/raadgi-vere. Du skal vælge en rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet, der er autoriseret inden for det fysiske område.

5.2. Giv Arbejdstilsynet besked om dit valg af rådgivningsvirksomhed

Du skal som bygherre give os besked om, at du har indgået en aftale med en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed. Det skal du gøre via ADVI **senest 4 uger** efter, at du har modtaget kompetencepåbuddet.

Du skal sikre, at den eksterne rådgivningsvirksomhed er autoriseret inden for det fysiske område.

5.3. Sørg for en redegørelse fra den eksterne, autoriserede rådgivningsvirksomhed

Du skal som bygherre sørge for, at den eksterne, autoriserede rådgivningsvirksomhed udarbejder en redegørelse til dig, som beskriver:

- Hvordan kompetencepåbuddet er efterkommet i forhold til påbuddet om manglende eller væsentlige mangler ved PSS.
- Hvilke initiativer du har taget for at forebygge, at tilsvarende arbejdsmiljøproblemer opstår igen.

Du skal sikre, at redegørelsen er tilgængelig for alle beskæftige på bygge- og anlægspladsen samt for Arbejdstilsynet i hele byggeperioden.

Hvis vi beder om det, skal du kunne dokumentere, at den eksterne, autoriserede rådgivningsvirksomhed har bekræftet, at alle påbuddene er efterkommet.

Vigtigste paragraffer:

Bekendtgørelse om kompetencepåbud: § 16, § 17, § 20, § 48, § 55 og § 56, stk. 3

6. Giv Arbejdstilsynet besked om, hvordan du har efterkommet kompetencepåbuddet

Du skal som bygherre give Arbejdstilsynet besked om, at kompetencepåbuddet og det eller de påbud om manglende eller væsentlige mangler ved PSS er efterkommet. Det skal du gøre via Arbejdstilsynets digitale selvbetjeningsløsning ADVI.

Du skal oplyse i din besked til os, at planen for at opbygge og anvende kompetencer er gennemført ud fra det, som vi har accepteret. Hvis vi beder om det, skal du kunne dokumentere, at planen er gennemført som planlagt.

Hvis vi ikke kan godkende tilbagemeldingen, skal du indgå aftale med en ekstern, autoriseret rådgivningsvirksomhed på arbejdsmiljøområdet om at løse kompetencepåbuddet.

Vigtigste paragraffer:

Bekendtgørelse om kompetencepåbud: § 45, § 47 og § 49

7. Relaterede bekendtgørelser og vejledninger

AT-vejledningen om kompetencepåbud om plan for sikkerhed og sundhed bygger primært på følgende regler:

- Bekendtgørelse om kompetencepåbud

Andre relevante bekendtgørelser

- Bekendtgørelse om bygherrens pligter

Andre relevante AT-vejledninger

- AT-vejledning om plan for sikkerhed og sundhed

Hvad er en AT-vejledning?

AT-vejledninger vejleder om, hvordan reglerne i arbejdsmiljølovgivningen skal fortolkes.

AT-vejledninger bruges til at

- uddybe og forklare ord og formuleringer i reglerne (lov og bekendtgørelser)
- forklare, hvordan kravene i reglerne kan efterkommes efter Arbejdstilsynets praksis
- oplyse om Arbejdstilsynets praksis i øvrigt på baggrund af bl.a. afgørelser og domme
- forklare arbejdsmiljølovgivningens områder og sammenhæng mv.

Er en AT-vejledning bindende?

AT-vejledninger er ikke bindende for virksomhederne, arbejdsmiljøorganisationerne eller andre, men vejledninger bygger på regler (lov og bekendtgørelser), der er bindende. Arbejdstilsynet vil ikke foretage sig mere i de situationer, hvor fx en virksomhed har fulgt en AT-vejledning. Virksomhederne kan vælge andre fremgangsmåder mv., men Arbejdstilsynet vil i så fald vurdere, om den valgte fremgangsmåde er lige så god og i overensstemmelse med reglerne. Når en AT-vejledning gengiver bindende metodekrav mv. fra lov eller bekendtgørelser, skal virksomhederne følge de pågældende metoder. Det vil altid fremgå tydeligt af en AT-vejledning, når der gengives bindende metodekrav mv.

Hvor findes information om AT-vejledningerne?

Et emne kan være beskrevet i mere end én AT-vejledning. Derfor er det en god idé at orientere sig på Arbejdstilsynets hjemmeside på adressen www.at.dk.

Arbejdstilsynet, den 6. april 2022